

תשובה

לעילוי נשמת
הרב אלטר אהרן יצחק
הרשקוביץ זצ"ל
י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוין לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 56
השבון 215973
ע"ש: SHCH office
אסמכתא למייל:
Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, חדרה, נתניה,
בני ברק, פתח תקווה, רחובות,
מודיעין עילית ואחיסמך

יש לך זמן מיותר???

הגאון רבי שלום שבדרון זצוק"ל

דרש המגיד מקלם זצ"ל על 'זכיר לו יום המיתה', ואין יותר מזה כדי לחזקנו בימי תשובה אלו, לדעת כיצד ובמה נוכל לעמוד כנגד היצר הרע: נשא המגיד מקלם את משלו: נתאר לעצמנו את האירוע הבא: יום אחד יוצא כרוז גדול ברקיע, המבשר ואומר 'עיר פלונית ופלונית [כשהוא נוקב את שם העיירה בה דיבר], הפכו במעשיה ונמצאה זכאית, ועל כן מגיע לעיירה הזכאית שכר מיוחד'.

מהו השכר? – כידוע לאחר שאדם עוזב את העולם ומגיע לעולם האמת, לבו נצבט על כל רגע שאיבד בחייו, באשר רואה בבירור את ה'יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב יותר מכל חיי העוה"ז, וממילא מבין הוא גם את התוצאה של 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז יותר מכל חיי העוה"ב', ושם מבין ורואה את גודל הפסד זמנו שכילה לריק, ומתחרט על איבוד ימיו.

ועל כן יצא הכרוז ואמר: 'נותנים אנו בזה שכר לכל תושבי הקהילה האמורה, למן היווסדה ועד היום, לכל הנשמות שבעולם האמת שגרו באותה קהילה, שעה אחת של חיים. יקומו לתחייה לשעה אחת, ואח"כ ישובו אל העפר!!'

השעה היעודה להתממשות החיזיון הנורא הזה, היתה עשר בבוקר. רעש והמולה בשמים, כל הנשמות, יוצאי אותה עיירה, מכל מקומותיהם, אחד בגן עדן אחד בגיהנום, כולם נקבצו באו לך, התאספו למקום בית הדין של מעלה.

כמובן שתושבי העיירה החיים כיום כאן בארץ לא יודעים דבר. השעה עשר בבוקר הגיעה, ואוזניהם של בני העיירה החיים נחרשו מן הרעש. כולם נתקפו בפחד ובבהלה. רעשים מוזרים גוברים והולכים, מה קרה!? עד מהרה התפשטה לה השמועה ועשתה לה כנפיים חיש מהר, בית הקברות השוכן בקצה העיירה, הומה אדם!!

בפחד והתרגשות מעורים יחדיו, תפסו כל בני העיירה את רגליהם, ובלי אומר ודברים רצו לראות את מחזה הפלא, כולם שועטים... מרחוק כבר נפרש לפניהם המחזה מרטיט הלב: בית הקברות צבוע כולו בלבן, ככל שהתקרבו יותר הובהר הדבר בבירור... המתים קמו מקבריהם, לבושים בתכריכים הלבנים לא פחות ולא יותר! ואז השאגה הראשונה פילחה את האוויר: "הנה סבא!! הנה סבא!!" שואג האדם שהגיע ראשון למקום בהתרגשות, "והנה הסבא של הסבא!!" נשמעת הקריאה הנוספת.

אך כאן הוא העוקץ, מקרה והיפוכו: בעוד שבני האדם החיים שואגים מהתרגשות, ועטים במרוצה לתת 'שלום עליכם', להזיל דמע עם הסבא והסבתא, אצל המתים בדיוק ההיפך, כאילו לא מכירים אף אחד: "מה אתם רוצים!?", פותחים המתים את פיהם, "תנו לנו לעבור וללכת, זוזו!!!" וכאן היתה האש מתלקחת בתוך הברד, המתים לשעבר צועקים בבהלה ופותחים במנוסת טירוף אל עבר העיירה, והחיים מוזילים דמעות כמים, מהתרגשות גואה והולכת. עד שאחד המתים פלט משפט קצר בתוך מנוסתו והכל הובהר: "נתנו לנו שעה אחת לחיות!! מהשעה עשר עד השעה אחת עשרה בלבד! כבר עשר ושלוש דקות, ואתם מעכבים אותנו מלנצל את הזמן! אנו רצים לבית הכנסת הקרוב ביותר לחטוף ולחטוף!!" סיים את דבריו ונעלם במרוצה יחד עם כל המתים. ואז הבינו תושבי העיר: לא תחיית המתים התרחשה כאן, ועדיין לא בא משיח, זו שעה חולפת בלבד, וכי יש להם זמן כעת לנשק נכדים, נינים ובני נינים? שום דבר!!

תיכף ומיד רצו בבהלה לבתי המדרש של העיירה, וגדשוהו עד אפס מקום. בעוד בני הקהילה החיים מנסים לעכל את המתרחש, כבר היו כל המתים רחוקים מעיניהם, ובעצם כבר נעלמו בתוך קירות בתי הכנסת ובתי המדרש של העיירה, מה שלא הותיר לבני אדם החיים אלא לצעוד אחריהם ולחזות במו עיניהם במה שמתרחש.

השעה כבר עשר ועשרה רגעים! עשרה רגעים יקרים מפז חלפו, ועדיין לא כל המתים מצאו ספר להגות בו, המחזה היה נורא, פשוט נורא! כבר מרחוק הבחינו החיים שהגיעו חזרה אל בתי הכנסת, שאפילו על החלונות עומדים אנשים, הכל עוטה לבן והרעש רעש נורא! הוד של תורה ותפילה בוקע רקיעים ויורד תהומות. כל הארונות התרוקנו לחלוטין מתכולתם. לא נשאר ולו ספר אחד שלא בא לידי שימוש, האחד לוקח חומש, השני משניות, השלישי נ"ך, הרביעי ספר מוסר, המאחרים חטפו את התהילים, והמאחרים יותר תפסו את הסידורים, פשוט ניקו את כל הארונות, אף אחד כמובן לא חיפש מקום מרווח לשיבה, שום דבר לא עניין, מלבד שיהיה ספר קודש ביד, מקום לעמוד, ולחטוף! לחטוף! לחטוף! לחטוף!

השעה כבר עשר ורבע! הנחשלים שבין המתים הגיעו זה עתה, והארונות ריקים, גם כל המקומות, אפילו בשביל עמידה גרידא, כבר היו מלאים. הברירה היחידה היתה לעמוד על החלונות, ולמלמל כל אחד מה שהוא זוכר. חמשה אנשים ויותר הצטופפו על משבצת אחת סביב ספר אחד, כשהקולות והערבוביה של כל סוגי הלימוד, נערים וזקנים, הסבים למטה והסבתות למעלה, בקול רעם התפילות

- ירצה
- צום עמך
- אשר
- דמו לך
- מזה
- חשב
- חלב
- קעל זבח
- זקן רבנו
- אל
- תבנה
- חנם
- עלי
- אות
- חיים
- ותפלתו
- תחנה
- צדקתה
- התאיר
- שוכן עד
- וקרומם
- חננו חזן
- עמך
- אשר
- לשמך
- הוא
- מאמיו
- סגור
- עלי
- תמנה
- אשר
- חטאתי
- יטמיו
- קרב
- ושמך
- רנתי
- לזעקתי
- תפתח
- שער
- לזכות
- את
- חטאתי
- כמו כן
- שנה
- נער
- סליחות
- ערו"כ

ירצה
צום עמך
אשר
דמו לך
מזה
חשב
חלב
קעל זבח
זקן קנו
אל
תבנה
חתם
עליו
אות
חיים
ותפלתו
תחנה
צדקתה
התאיר
שוכן עד
מרומים
חננו חון
עמך
אשר
לשמך
הוא
מאמין
סגור
עלי
תמנה
אשר
חטאתי
זמין
קרב
ושמע
רנתי
לזעקתי
תפתח
שער
לזכות
את
חטאתי
פמו כן
שנה
נער
{סליחות
ערו"כ}

מזיד, ופשע הוא גרוע מכולם, שמכיר את ריבונו ומתכוון למרוד בו, כמו שאמרו (יומא לו, ב) (פשעים אלו המרדים, ומי שמעביר על מידותיו מעבירין לו אפילו על הפשעים שעשה במרידה. כך ביארו המפרשים. וכיצד אפשר להעביר על מידותיו, מי שחברו מצער אותו ועושה לו צרות, איך שייך שלא יהיה אכפת לו ולא יקפיד עליו? - ראשית מצד האמונה, כבר דיברנו הרבה פעמים שכל קושי שיש לאדם הוא מן השמים, כל צער נגזר עליו מן השמים, ואם זה לא היה מן השמים לא היה לו שום צער, רק מן השמים גזרו עליו צער.

ומדוע נגזר הצער? כנראה יש לו איזה חטא שצריך לתקנו, והצער בא לעורר אותו לתשובה, או שהצער עצמו הוא כפרה במקום גיהינום, ואם כן, מאחר שזוהי הסיבה של הצער, הרי זה לטובתו, שכל דעביד רחמנא לטב עביד, וגם הצער הוא לטובה כנ"ל לעורר לתשובה ולכפרת עוונות, ומאחר שזוהי טובתו, צריך לשמוח שקיבל טובה כזאת ולא להקפיד על מי שמצער אותו.

ואמנם המצער יש לו חטא, שהוא מתנהג במידות רעות, אבל זה לא עניינו של המצטער, ועליו מוטל רק לעשות חשבון נפשו, לפשפש במעשיו ולחזור בתשובה, וגם צריך לרחם על המצער שהוא מסכן שיהצר הרע שולט עליו, וצריך לבקש רחמים עליו.

חשיבות ההכנה הרוחנית

הגאון רבי שמואל אויערבאך זצוק"ל

כשנמצאים בימים גדולים ומיוחדים יש מצב של "מים ידברו", ואין צריך לומר חידושים רק להזכיר ולעורר את הדברים הפשוטים. בכל הימים המיוחדים, מוצאים שיש גם מעלה ויחוד בערב היום, וכמו בשבת שהיום שלפניו מלבד שהוא יום השישי, עוד יש לו שם בפני עצמו של ערב שבת קודש. ערב שבת הוא יום שיש בו שייכות לשבת, לכן יש בו יותר קדושה משאר ימי חול, וכל המקודש מחברו גם סכנתו גדולה יותר, ובערב שבת קודש יכול לגרום לעצמו הפסד גדול בגלל היסח הדעת שנגרם על ידי טרחת ההכנות הגשמיות.

ובזה צריך זהירות גדולה להתכונן בערב שבת כראוי ולהכין עצמו לקראת קדושת השבת, ואף שמצינו בגמרא שהאמוראים היו עושים בעצמם מעשה הכנה לשבת, הרי מכל מקום עיקר ההכנה היא ברוחניות [וגם במעשי ההכנה הגשמיים יש להכניס כוונה רוחנית כראוי].

וודאי שכן הוא גם לגבי ערב יום הכיפורים, שככל שמתקרב יום הכיפורים אפשר לתקן יותר. וערב יום הקדוש מלבד שהוא אחד מעשי"ת, הוא גם היום שלפני יום הכיפורים וממנו נכנסים ליום הקדוש, ומכל ימות השנה ערב יום הכיפורים הוא היום הכי קרוב במעלתו ליום הכיפורים עצמו. [ולהעיר לדברי הגר"א ז"ל במעלת ד' ימים שאחר יום הכיפורים דהוי יו"ט קצת כיום הכיפורים וכו', והמוכח בהשפעת יום הכיפורים על הימים שסביביו, ואכ"מ]. לכן יש חיוב להשתדל ולהשתמש כראוי ביום המיוחד הזה, להיכנס ליום הכיפורים מתוך הכנה ראויה, ולא להפסיד אותו על טרחת ההכנות הגשמיות וליפול ח"ו לתוכו בלא הכנה כראוי.

גם ההכנות הגשמיות, מה שטורח בענינים הגשמיים צריך לקיים כראוי ובכוונה הרוחנית ד"כל האוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי" (ברכות ח:), אף שגם אם האדם אוכל בלא כוונה מקיים בזה

והתחינות ממיסות כל לב. שוו לעצמכם מה מרגיש אדם שעשרות, אולי מאות בשנים מתחרט על איבוד זמן, ועתה חזרה ההזדמנות לשעה אחת בלבד! השעה כבר רבע לאחת עשרה! וכך עוברת לה עוד דקה ועוד דקה, אולם היה מי שראה והבחין כי השעה מתקדמת, ובדפיקה מהירה על הבימה השתיק את הכל לרגע כמימריה, העמיד את הקולות כמימי ים סוף שהפסיקו לזרום, ושאג: "כבר עשרה לאחת עשרה!!!!" והקולות שבו ונפלו על ההיכל, ושטפו את אוזני העומדים בחוץ ביתר שאת וביתר עז, הנהר חזר לזרום ועתה במרוצת יתר ובכח כפול ומכופל.

נותרו שש דקות!! מה שייך לדחוס ולנצל יותר ממאה אחוז ממה שנוצל עד תום, ולמעלה מכך עד הנה? אבל כנראה ששייך להוסיף עוד משהו, כאותו רעם נורא שנופל על הארץ, ודומה שלא שייך יותר חזק, וכעבור רגע מגיע הרעם השני ומגמד את קודמו, וכך ככל שהדקות חלפו כך הרעש גבר עוד ועוד.

נותרו עשר שניות!! תשע!! שמונה!! שבע!!... הבכיות שנשמעו מעזרת הנשים וקולות הלימוד מלמטה רק גברו והלכו ותבקע הארץ לקולם. ארבע!! שלוש!! שתיים!! עד סוף השניה האחרונה! שדמתה לנצח..... וכולם שבו למנוחות... די... שקט... השעה נסתיימה נוצלה עד תום, המתים מילאו את נפשם באוצרות נצח של עשרות אלפי חלקיקי שניות, מלאים וגדושים במצות תלמוד תורה השקולה כנגד כולם, בתפילה ובתשובה, שבו לעפרם מדושני עונג, למול עיניהם הפעורות של יקיריהם המרותקים שבחוץ, שממש 'רואים את הקולות' ומבינים לליבם של המתים, שאינם מוצאים זמן אפילו לתת שלום, לא אב לבנו, לא אם לבתה, וודאי שלא הסבא לנכדו וגם לא האשה אל רעותה. הכל נשכח כמת מלב בשל גודל השעה ההיא.

ואז דופק המגיד מקלם ומעורר את הקהל המהופנט: "אם מחזה כזה ייפרש למול עינינו, וכי נתפלא על החיזיון? בוודאי שלא! ואם היינו אנחנו אחד מן המתים, שזוכים לשעה של תשובה ומעש"ט בעוה"ז, וכי לא היינו נוהגים בדיוק כמותם? בוודאי שכן!"

"הקשיבו היטב! ומה גרוע בכך שאנו חיים יותר משעה אחת?! מדוע שילך לריק זמנינו רק משום שיש לנו את השעה היקרה הזו, עשרים וארבע פעמים בכל יום שלושים ימים בחודש?! מדוע?! למה???"

ועל זה נוסיף שלכך נתנו לנו חז"ל עצה נפלאה, אין אדם יודע יום מותו! ולכך לא ייתן ליצר הרע להטפילו בטענות סרק, של 'תהנה עכשיו' ו'לא נורא רק פעם אחת', 'הרי יש לך זמן לתקן' וכו' וכו', כי אין זמן לתקן!!! ואז לא בטוח שנזכה למחזה נורא כזה...

מעביר על מידותיו

הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א

מצינו בגמרא שכל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, היינו אם מישהו מצער אותו ועושה לו צרות וקשיים, והוא מעביר על מידותיו ואינו מקפיד עליו, בזכות זה מן השמים מעבירין לו על כל פשעיו מידה כנגד מידה.

ופשעיו היינו עבירות החמורות, כידוע שיש שלוש דרגות: חטא עוון ופשע, חטא הוא שוגג, ועוון הוא

מדת
הרחמים
עלינו
התגלגלי.
ולפני
קונה
תחנתנו
הפילי.
ובצעד
עמך
רחמים
שאלי. פי
כל לבב
דני וכל
ראש
לחלי.
יהי רצון
מלפניך
שומע
קול
בכיות.
שפתים
דמעותינו
בנאדך
להיות.
ותצילנו
מכל
גזרות
אכזריות.
פי לך
לבד
ענינו
תלויות.
{סליחות
עשי"ת}

ירצה
 צום עמך
 אָשֶׁר
 דָּמוּ לָךְ
 מְזֵה.
 חֶשֶׁב
 חֶלְבוֹ
 קַעֲלֵ זֶבֶח
 וְקָרְבָּנוֹ
 אֵל
 תְּבַהֵה.
 חָתָם
 עֲלֵיו
 אוֹת
 חֲמִים
 וְתַפְלִיתוֹ
 תְּחַוֶּה.
 צְדָקָתְךָ
 הַתְּאִיר
 שׁוֹכֵן עַד
 וּמְרוֹמָם.
 חֲנֹן חוֹן
 עֲמָךְ
 אָשֶׁר
 לְשִׁמְךָ
 הוּא
 מְאֲמִין.
 סַגּוֹר
 עֲלֵי
 תְּמַנָּה
 אָשֶׁר
 חֲטָאתִי
 יִטְמִין.
 קָרַב
 וּשְׁמַע
 רִנָּתִי
 לְעֲזָרָתִי
 תִּפְתַּח
 שְׁעָרֶיךָ.
 לְכֹחַת
 אֵת
 חֲטָאתִי
 כְּמוֹ כֶּן
 שְׁנָה
 נַעַר.
 {סליחות
 עריו"כ}

אחד מביטויי מלכות ה' המיוחדת על ישראל, הוא שהקב"ה שוכן בתוך ישראל, ומנהיגם באופן שהוא נמצא ביניהם כמלך היושב בתוך עמו. וזו מדריגה נעלית ביותר שישנה בעם ישראל ורוממות מעלתם, שיש בהם השראת השכינה וה' יושב בקרבם ושוכן אתם בתוך טומאותם. ומעלה נשגבה זו היא עניינו של המקדש, המשכן ובית עולמים, שהקב"ה בחר בישראל ובציון למושב לו. וכדכתיב בתחילת צווי המשכן "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". וכן בסיום מצוות המשכן - "וידעו כי אני ה' אלוקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם". והוא מנהיגם בהנהגה מיוחדת ומגן ושומר עליהם, כדכתיב - כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך, ולתת אויביך לפניך, והיה מחניך קדוש, ומשום הנהגה מיוחדת זו נתחייבנו בהרבה מן המצוות, כדכתיב "קדושים תהיו כי קדוש אני", ובמדרש שם - פמליא של מלך מה עליה להיות מחקה למלך (ילקו"ש ויקרא יט רמו תר"ד). כי מציאות רוממה כל כך שהקב"ה יושב בקרבנו, מחייבת קדושה יתירה והנהגה קדושה כראוי לעומדים בקירבת המלך.

וממילא כאשר אין נוהגים בקדושה כמתחייב ממצב קדוש זה, יש בכך זלזול בכבוד ה' אשר קדושתו שורה בקרבנו. ויתירה על כך שעל ידי החטאים באה טומאה עד שאין הקב"ה יכול לשכון במחנה ישראל, ונגרם ריחוק וסילוק השכינה רח"ל, כדכתיב "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך". החטאים מטמאים את מקדש ה', וכדכתיב "כי מזרעו נתן למולך", "למען טמא את מקדשי". כלומר, שהחטאים מטמאים את עם ישראל, ועל ידי העוונות נעשה מסך ומחיצה מבלדת בין ישראל לאביהם שבשמים כדכתיב "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקיכם וחטאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע". וכל עוד שהחטא עומד בעינו, מתקיים הריחוק והמחיצה המפסקת, אולם כאשר החטא נמחה על ידי התשובה והכפרה, שוב חוזרים ומתקרבים אל ה' ומתבטל הריחוק והסתר הפנים. וחוזרת הנהגה וההשגחה בגילוי פנים ביתר תוקף ועוז. וזהו תמצית עניינו של יום הכיפורים, שכיוון שאנו נמצאים תמיד עם ה' ועומדים לפניו ויש לנו תפקיד כלפיו, והרי יש שנכשלים בחטאים זדונות ושגגות, על כן ציוה עלינו שפעם אחת בשנה נבוא להתכפר לפניו, ומוטל עלינו חוב לשוב בתשובה ולעשות פעולות של פיוס כדי להגיע לידי כך שימחול לנו.

ונבחר תחילת השנה לזה, כי כל שנה הוא תקופה חדשה, אחר שהסתיים השנה הקודמת כשמתחילים להיכנס לתקופה החדשה, מתכוננים ומכינים עצמנו לכך. והרי כל מציאותינו ותפקידנו בעולם הוא להיות עמו של ה' ולעמוד לפניו. ובראשית כל שנה אנו באים להיות עמו ולמלא תפקידנו שנה נוספת, עוד שנה של עבודת את ה', עוד שנה של עמידה לפניו, ולכן כאשר מתחילים את השנה החדשה, מוטל עלינו להיטהר לפניו ולהתפייס עמו כדי שנוכל לקיים תפקידנו.

גליון הפרשה מצורף לעלון 'האמונה'
 בתפוצת המייל בלבד!
 להצטרפות shuly3910@gmail.com

מצוות אכילה בתשיעי, מכל מקום בזה לבדו הוא רחוק מאוד ממה שניתן ושייך להשיג ביום הזה. וודאי ההכנה הזו לפני יום הקדוש היא צורך גדול, כי ככל שהאדם יותר מכין את עצמו ועמל בלבבו, כך הוא שייך יותר לקדושת היום ואז זוכה ביום הכיפורים עצמו לקבל יותר, ובלא שמכין עצמו כמעט ולא שייך להיות מושפע ולהשאיר רושם מהיום הקדוש, ובלא הכנה זה רק איזו התלהבות לזמן.

ועוד מענין ההכנה, שכשהאדם מתאמץ להכין עצמו לפני יום הכיפורים, הרי הוא מראה בעצמו את התשוקה והצפיה לסליחה ולכפרה כדברי רבנו יונה, שהרי כל השנה הוא יודע שיום הכיפורים יגיע, וכשיש לו רצון אמיתי לכפרה הרי הוא מתאמץ זמן רב לפני כן להכין את עצמו, ואינו מחכה ליום הכיפורים עצמו בזמן שמרגיש רק איזו התעוררות חיצינית ורצון להיות ולהתפלל כמו כולם.

כח התפילה
הגאון רבי שמעון גלאי שליט"א

בתפילת עלינו לשבח אנו אומרים ומודים שהקדוש ברוך הוא הבדילנו מן הגויים, 'שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המתם' יש לדקדק בלשון זה התייחס 'שלא שם חלקנו כהם' הכוונה שלא שם את חלקנו בחיים כמו הגויים, אבל את הלשון גורלנו צריך ביאור, הרי גורל הוא התוצאה של הדבר, האם מה שאנו כורעים ומשתחוים לפני מלך מלכי המלכים זה התוצאה, הלא זה המעשה עצמו ואחר כך יש את התוצאה.

ונראה הביאור בזה שאומות העולם גורלם תלוי בידי הממונים עליהם ובידי כוכבים ומזלות, אבל כלל ישראל מעל המזל הם תלויים רק בהקדוש ברוך הוא בעצמו, ועצם העמידה לפניו, עצם הכריעה וההשתחויה לפניו, ההתבטלות להקדוש ברוך הוא, זה עצמו מביא את הגורל הטוב עליהם. נמצא ברוך הוא גורל שלנו, הביאור הוא שעצם השייכות שיש לנו אל הבורא, עצם העמידה לפניו, זה מביא לנו את הגורל הטוב.

בתפילת 'נשמת כל חי' אנו אומרים 'כי כל פה לך יודה' משמע כל פה כל הבריות שבכל העולם כולו יודו להקדוש ברוך הוא ואחר כך אנו אומרים 'על כן אברים שפלטת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפנו הן הם יודו' משמע שהוא מיוחד לעם ישראל שהם בעלי רוח ונשמה ולכאורה הדברים שותרים זה את זה, אלא הביאור הוא שבאמת כל הבריאיה כולה היא אלוקות, שהרי הבריאיה מעידה על בוראה, 'כל פה לך יודה' אבל הם לא מרגישים ולא חיים את זה, מה שאין כן עם ישראל שיש לו נשמה אלוקית, הם חיים כל הזמן את הבורא יתברך, והם מחוברים אליו בהרגש הנעלה ביותר, ולכן 'הן הם יודו' שההודאה שלהם היא אחרת לגמרי מזו של אומות העולם.

וסלחת לעונותינו ולחטאתנו
הגאון רבי לייב מינצברג זצוק"ל

וכיפר על הקודש מטומאות בני ישראל, ומפשעיהם לכל חטאתם, וכן יעשה לאהל מועד, השוכן אתם בתוך טומאותם. מטרת הכפרה ביום הכיפורים מבוארת בכתוב זה, שחובת הכפרה היא משום 'אוהל מועד השוכן אתם בתוך טומאותם' השראת השכינה השוכנת בישראל, מחייבת אותנו לכפר על טומאות חטאינו.

מִדָּת
 הַרְחָמִים
 עֲלֵינוּ
 הַתְּגַלְגָּלִי.
 וְלִפְנֵי
 קוֹנֵה
 תְּחִנָּתֵנוּ
 הַפְּיִלִי.
 וּבְעֵד
 עֲמָךְ
 רַחֲמִים
 שְׂאֵלִי. פִּי
 כָּל לִבִּי
 דִּבְרֵי וְקָל
 רֹאשׁ
 לְחַלִּי.
 יְהִי רַצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ
 שׁוֹמֵעַ
 קוֹל
 בְּכִיֹת.
 שְׁתַּשְּׂמֵחַ
 דְּמַעֲוֹתֵינוּ
 בְּנִאדָךְ
 לְהִיֹת.
 וְתַצְלִינוּ
 מִכָּל
 גְּזֵרוֹת
 אֲכַרְיֹת.
 פִּי לָךְ
 לְבָד
 עֵינֵינוּ
 תְּלִוּוֹת.
 {סליחות
 עשי"ת}

ירצה
צום עמך
אשר
דמו לך
מזה
חשב
חלב
קעל זבח
זקן פנו
אל
תבנה
חם
עליו
אות
חיים
ותפלתו
תחנה
צדקתך
התאיר
שוכן עד
גמרום
חננו חון
עמך
אשר
לשמך
הוא
מאמין
סגור
עלי
תמנה
אשר
חטאתי
יטמין
קרב
ושמך
רנתי
לזעקתי
תפתח
שער
לזכות
את
חטאתי
פמו כן
שנה
נער
{סליחות
ערו"כ}

וכמה ימי כיפורים, ולדאבון לב, חוזרת על עצמה התופעה שקבלות שקיבלנו על עצמנו לא מחזיקות מעמד, פעם אחר פעם, וא"כ - סבורים הם - שמציאות זו מוכיחה למפרע שתשובתנו לא הייתה אמיתית והיא כלל לא התקבלה.

ראשית צריך לדעת שעצם הרצון להתחזק חביב מאד בעיני ה'. והיה מעשה באחד שאמר לחזו"א שהוא מתרשל בעסק התשובה, משום שבמשך השנים הוא נוכח שבין כך ובין כך תשובתו אינה מחזיקה מעמד. אמר לו החזו"א: "כאשר אדם מקבל על עצמו לשוב בתשובה מעוונותיו, הוא מוכיח בזה שרצונו לשוב בתשובה ולהתחזק בעבודת ה' ולפני הקב"ה חביב גם עצם הרצון להתחזק..."

הדרך הנכונה בתשובה:

אך האמת היא שטעות בידם: כפי שלימדונו רבותינו, התשובה אינה תלויה במעשיו בעתיד אלא נקבעת על פי הסכמתו בשעת עשיית התשובה, ואם בשעה שעשה תשובה הייתה קבלתו אמיתית אלא שלאחר זמן התגבר עליו יצרו ונכשל שוב בחטא, לא בטלה תשובתו למפרע, לפי שבשעה שעשה תשובה וקיבל על עצמו שלא ישוב לזה החטא, הייתה קבלתו בלב שלם.

וכך מדוקדק בלשונו של הרמב"ם, שכתב: "ומה היא התשובה, הוא שיעזוב החוטא חטאו, ויסירו ממחשבתו, ויגמור בל בו שלא יעשה עוד... ויעיד עליו יודע תעלומות, שלא ישוב החטא לעולם". הנה הרמב"ם נקט בלשונו "יודע תעלומות" ולא נקט "יודע עתידות", משום שהתשובה אינה תלויה במעשיו בעתיד, אלא במה שבליבו באותה השעה שעשה את התשובה, האם באותה שעה קבלתו הייתה כה-אמיתית עד שלפי מצבו כעת הוא לא ישוב לזה החטא לעולם - ועל זה יכול להעיד רק הקב"ה היודע תעלומות ובידו לבחון כליות ולב. וכן מבואר בדברי הח"י אדם: "עד שישכים בדעתו באותו שעה, שיתאמץ בכל כוחו שלא ישוב עוד לעשות את המעשה הרע הזה, וזהו התשובה האמיתית, שיתמרמר כל כך עד שיעיד עליו אדון הכל שהשכים בדתו באותה שעה, שלא ישוב לעשות עוד כזה כל ימיו".

במב"ט כתב בזה דברים מפורשים וז"ל: "ראוי לבאר ענין התשובה, ששב אדם ב כל שנה ושנה, וחוזר אחר כך למה שחטא, האם תועיל התשובה שעשה על עבירות הקודמים למרות שחזר לחטוא אותם חטאים, או אם נאמר, כיון שחזר למה שחטא יראה שלא הייתה תשובתו נכונה ושלמה, ולא גמר בלבו לעזוב חטאים והעוונות, הואיל וחזר אליהן אחר כך". "ואומר: כי נראה מדברי רבותינו ע"ה, כי כיון שחזר האדם בתשובה מן החטאים שעשה, וגמר בליבו שלא לעשותם עוד, הש"ת מעביר חטאו בתשובה זאת, ואם אחר כך חוזר לחטוא, יצר הרע הוא שפיתה אותו לחזור למה שחטא, ולא יהיו החטאים הראשונים חוזרים ונעורים אחרי שנמחלו בתשובה הקודמת".

אמנם הוסיף המב"ט, שעבירה שחזר עליה בתשובה ושב ונכשל בה, הנה כאשר יחזור עליה בתשובה פעם נוספת ויבוא להתוודות, יזכיר בוידוי גם את העבירה הראשונה שעבר, "כדי שיזכור שחטא כבר פעם או פעמיים, ולא ישוב עוד למה שחטא".

וכמובן שצריך להרבות גם בתפילה, להתחנן ולבקש מאת ה' שלא נחטא עוד ושתשובתנו וקבלותינו יהיו ברי קיימא!

נקודות בעבודת התשובה

הגאון רבי דב יפה זצוק"ל

רבנו יונה' פותח את ספרו שערי תשובה בגודל ההטבה שה' היטיב עמנו בנותנו לנו את האפשרות לשוב בתשובה. וז"ל: "מן הטובות אשר הטיב ה' עם ברואיו, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם, לחסוך נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפוי". "ולימדם והזהירם לשוב אליו כי יחטאו לו, לרוב טובו וישרו כי הוא ידע יצרם, שנאמר "טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך". ועד כדי כך - "ואם הרבו לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו, לא סגר בעדם דלתי התשובה, שנאמר "שובו לאשר העמיקו סרה בני ישראל", שגם למי שהעמיקו סרה, ה' קורא שובו בנים שובבים למשובותיכם".

מעלת התשובה:

הרמב"ם מתבטא במילים נשגבות ביחס לתשובה: "גדולה מעלת התשובה שמקרבת את האדם לשכינה... התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנוא לפני המקום, משווקץ ומרוחק ותועבה. והיום אהוב ונחמד קרוב וידיד". מילים נוראות...

עוד כותב הרמב"ם: "כמה מעולה מעלת התשובה, אמש היה זה מובדל מה' אלוקי ישראל, צועק ואינו נענה, ועושה מצוות וטורפים אותם בפניו, והיום הוא מדובק בשכינה, צועק ונענה מיד, ועושה מצוות ומקבלים אותם בנחת, ולא עוד אלא שמתאווים להם". כמה נפלאים חסדי ה', אדם ששב בתשובה לא רק שמוחלים לו על עונותיו, הוא עוד זוכה כל כך להתקרב אל ה' ולהדבק בשכינה, וכדברי הרמב"ם - להיות אהוב נחמד קרוב וידיד! אם כן עלינו להיות חכמים ולנצל את חסד ה' ולשוב בשובה שלמה, ובפרט בימים אלו שהם מסוגלים במיוחד לשוב בתשובה, וכל תשובה פועלת לאין שיעור.

עיקר עבודתנו בתשובה - קבלה לעתיד:

'רבנו יונה' מונה עשרים עיקרים בעבודת התשובה, ומקובלנו מרבותינו הגאון רבי ישראל סלנטר זצוק"ל ועוד, שאילו החלקים הינם דרגות ומעלות בתשובה, אך אינם מעכבים את התשובה, מלבד ג' דברים - חרטה, עזיבת החטא, וקבלה לעתיד. ומתוך ג' החלקים המעכבים, החלק העיקרי היותר נוגע לנו - קבלה לעתיד. צריכים אנו להשקיע את עיקר עבודתנו בקבלה לעתיד, לראות כיצד נתחיל מחדש, ונתקן מכאן ולהבא את כל הנדרש!

חייבים להתחרט על העברות:

אך בוודאי צריך שנגיע לחרטה רצינית ואמיתית - לא יתכן שאחד יבטל את זמנו ואחר כך הוא לא יתחרט על כך! לא מספיק מה שיקבל על עצמו מכאן ולהבא שלא יתבטל עוד, צריך שתהיה לו חרטה על שאיבד את זמנו לבטלה, ולאחר שיצטער על ביטול זמנו אזי ישקיע את עיקר עבודתו לראות כיצד מכאן ולהבא ינצל את זמנו ולא יתבטל עוד. ולצערנו ישנם כאלו שעוסקים רק בלתקן, וחסר להם בחרטה!

יאוש מעבודת התשובה:

ישנם בני תורה יקרים שמתיאשים מלכתחילה מעבודת התשובה, ונימוקם עמם - הרי כבר עברו עליהם כמה וכמה ימי כיפור ובכל זאת לא ראו על עצמם שינוי של-ממש, ואם כן מה טעם יש בעבודת התשובה? זאת ועוד: מצוי מאד שעברו עלינו כמה

מדת
תרחמים
עלינו
התגלגלי.
ולפני
קונה
תחנתנו
הפילי.
ובקעד
עמך
רחמים
שאלי. פי
כל לבב
דני וכל
ראש
לחלי.
יהי רצון
מלפניך
שומע
קול
בכיות.
שמשים
דמעותינו
בנאדך
להיות.
ותצילנו
מכל
גזרות
אכזריות.
פי לך
לבד
ענינו
תליות.
{סליחות
עשי"ת}